

Motion till riksdagen 2005/06:N387

av **Ingegerd Saarinen och Lotta Hedström (mp)**

Kapital för lokalt företagande och lokala jobb

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att låta utreda förutsättningarna för att fysiska personer som är mantalsskrivna på den lokala orten och äger aktier i onoterade aktiebolag med säte på orten skulle kunna få uppskjuten skatt så länge pengarna står inne i företaget.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att låta utreda förutsättningarna för att uppskjuta beskattningen för företag och företagare som satsar vinsten från försäljningen av ett bolag i ett lokalt företag så länge pengarna står inne i företaget.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att låta utreda förutsättningarna för att införa offentliga lån med låg ränta till lokala investmentbolag.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att bildandet av lokala nätverk och informationsplatser för handel i lokala aktier bör stimuleras.

¹ Yrkandena 1 och 2 hänvisade till SKU.

Fel! Okänt namn på

Det behövs fler små och medelstora företag för att få nya jobb

Det behövs fler och växande småföretag i Sverige. De nya jobben väntas komma i de små och medelstora företagen. Det är ofta i det lilla företaget som människor kan utvecklas och förverkliga sina drömmar och livsvisioner. I det lilla företaget finns samhörighet och ofta ett reellt inflytande för personalen. I det lilla företaget mår människor bättre och ohälsan är lägre. Det lilla företaget befinner sig ofta nära sin marknad och kan bättre tillgodose de lokala behoven genom täta kontakter med kunder och andra företag. Fler företag behövs för att varor och tjänster som vi alla behöver ska kunna produceras, för att ny teknik ska slå igenom och exportprodukter kunna utvecklas.

Små företag skapar också ökad mångfald och robusthet i ekonomin. Många lokala företag skapar starka nätverk och förutsättningar för en förbättrad social sammanhållning och social ekonomi. Flera små företag gör det lokala samhället mindre sårbart och mindre känsligt för globala ekonomiska svängningar.

Ägandet av företag har under lång tid successivt förändrats från lokala ägare till större företag och koncerner. Omstruktureringar har ofta genomförts där viktiga funktioner som marknadsföring, teknikutveckling och företagsledning samordnats och koncentrerats hos de nya ägarna. En sådan förändring är ofta mycket skadlig för den lokala utvecklingen av näringslivet och ger förluster av drivkrafter och kompetenser inom det lokala näringslivet som ofta inte går att reparera. En region måste ha ett rikt och diversifierat näringsliv för att få en stark och långsiktig utveckling. Omstruktureringar som genomförts har ofta inneburit att kvar blir tills vidare en produktionsenhet och när produktionen inte längre klarar en internationell konkurrens så läggs den ner och flyttas, ibland inom landet men alltför ofta utanför vårt land. Samma effekter men i mycket större skala har också diskuterats nu senast i Skandia som betyder mycket för Stockholm som finansiell handelsplats. Här har många uttryckt en stark önskan att behålla det svenska ägandet och inflytandet.

För att öka sysselsättningen i Sverige måste vi därför öka och stimulera det lokala ägandet av företag. Det lokala ägandet ger ett lokalt engagemang och ansvarstagande för arbetstillfällena. Lokala ägare med ett engagemang för orten flyttar inte ut arbetstillfällena i samma utsträckning som globala koncerner. I vissa fall kan kanske inte utflyttning till lågkostnadsländer hindras men det är helt säkert att processen fördröjs om det finns ett lokalt ägande. Lokala ägare är mer långsiktiga och flyttar inte ut huvudkontor, vilket innebär att beslutet fattas lokalt för alla viktiga frågor. En stor fördel om företagen har kvar sitt huvudkontor på orten är att det skapar många stödfunktionsarbetstillfällena för konsulter, underleverantörer m.m.

Tyvärr har skatteregler som gynnar det institutionella kapitalet och missgynnar privat ägande gjort att mer och mer av kapitalet går till Stockholm eller utomlands där stordriftsfördelar av kapitalförvaltningen gör att mycket litet kapital kommer tillbaks lokalt.

Lokalt ägande

Lokala ägare känner en starkare lojalitet med orten och kan därmed bidra till en långsiktig stabil utveckling, genom utveckling av näringslivet men också genom de arbetstillfällen det ger, och till underlaget för en efterfrågad offentlig verksamhet.

Miljöpartiet de gröna vill därför stimulera det lokala ägandet genom att premiera relationen arbetstillfällen och ägandet. För att ändra utvecklingen i denna riktning föreslår Miljöpartiet följande program för att stimulera lokalt ägande.

Vi vill att en utredning klargör förutsättningarna för att privatpersoner som satsar pengar på att investera i lokala företag och därmed upprätthåller lokal sysselsättning inte behöver betala skatt på kapitalet så länge pengarna står inne i företaget.

1. Förändring av 3:12-reglerna. Fåmansbolagsreglerna innebär att entreprenörer som säljer ett företag får en hög beskattning vid försäljningen av sitt bolag. Vi vill ta bort beskattningen för företag och företagare som satsar vinsten från försäljningen av ett bolag i ett lokalt företag så länge pengarna arbetar i företaget. Det skulle innebära att vi får fler lokala affärsänglar, före detta entreprenör som bidrar med kapital, kompetens och kontaktnät till andra entreprenörer och som därmed kan utveckla det lokala näringslivet. En sådan förändring av 3:12-reglerna skulle stimulera uppbyggnaden av lokala nätverk av affärsänglar.
2. Offentliga lån med låg ränta till lokala investmentbolag. Detta skulle stimulera bildandet av nya lokala investmentbolag som skulle investera i lokala företag och skapa nya arbetstillfällen. Med en spridd ägarbild och anslutning till lokala handelsplatser skulle dessa utveckla det lokala näringslivet.
3. Stimulera bildandet av lokala nätverk och informationsplatser för handel i lokala aktier. Ett lokalt ägande kräver att aktieägarna har möjlighet att få likviditet i sina innehav. Genom att ansluta bolag till nya lågbudgetbörser kan en sådan likviditet skapas utan att de anslutna bolagen drabbas av några kostnader eller börsregelkrångel.

Nätverk av lokala ägare

Bristen på riskkapital är en viktig orsak till att entreprenörer inte kan expandera och anställa fler. Men det har växt fram ett för Sverige nytt sätt att skaffa kapital till ett företags verksamhet. Nuvarande ägare använder sina egna personliga nätverk bland anställda, grannar, släktingar, vänner, kunder och leverantörer för att finansiera verksamheten. Detta har flera fördelar gentemot etablerade former att göra emissioner via finansiella rådgivare till fondkommissionärer och riskkapitalister:

Lägre kostnader: Om man gör kapitalanskaffningen själv inom sina egna nätverk slipper man rådgivarnas hutlösa avgifter. För mindre emissioner på

Fel! Okänt namn på

några miljoner kronor är det normalt med kostnader på över tio procent av inskaffat kapital om man får tag på någon som är intresserad att göra en liten emission (i finansbranschen undviker man småemissioner, eftersom man anser att det är lika mycket jobb att ta in tio miljoner kronor som att anskaffa flera hundra miljoner kronor).

Engagerade ägare: Om man vänder sig till ägare inom bolagets egna nätverk får man engagerade ägare som kan hjälpa till med kundkontakter, goda råd och erfarenhet om hur man utvecklar verksamheten.

Långsiktiga ägare: Med engagerade ägare får man också långsiktiga ägare som vill ta del av bolagets utveckling på lång sikt. Nya ägare via en fondkommissionärs kundlista ger ofta ägare som vill sälja sina aktier med en kort-siktig vinst första börsdagen.

Kontrollen kvar hos grundarna: Om man tar in en stor annan ägare i ett företag t.ex. en riskkapitalist, kommer den nya ägaren att ha många synpunkter på hur verksamheten drivs. Riskkapitalisten frågar också från första dagen om vilken "exitstrategi" man skall ha, vilket innebär att bolaget så småningom kommer att bli sålt eller hamna på börsen. Med många nya ägare som delar de egna värderingarna hur bolaget skall drivas kan bolaget utvecklas på samma sätt som tidigare.

Det finns många exempel på bolag som spritt ägandet i sina egna nätverk men eftersom media fokuserar på börsbolag är de mindre kända. Några exempel:

- Cad-Quality Holding: Nordens ledande leverantör av modell- och ritningsrelaterad IT har över 200 miljoner kronor i omsättning och en ägarkrets framförallt bland anställda.
- Cinnober Financial System: Årets supergasell bland Sveriges tillväxtföretag har finansierat expansionen via egna vinster men för att motivera anställda har man spritt ägandet bland dem.
- Ecomb: System för förbättrad förbränning i stora värmepannor är bolagets affärsidé. Bolaget har över 500 aktieägare där många har ett intresse av att förbättra vår miljö.
- Mackmyra Maltwhisky: Sveriges första singlemalt whisky görs i Mackmyra mellan Gävle och Sandviken. Bolaget har skaffat kapital genom att bland annat vända sig till sina egna kunder och har idag 1 900 ägare.
- Protec System: Bolaget har utvecklat ett unikt sätt att skärma av störande strålning från elkablar. Många av de över 500 aktieägarna finns i trakterna runt Umeå där bolaget har sin hemvist.

Att sprida ägandet till många aktieägare är ett mycket stort steg i ett bolags verksamhet. Den största förändringen är att grundarna inte längre kan se bolagets kapital som sina egna pengar. En småföretagare har ofta den uppfattningen men med många ägare kan man bara ta ut en marknadsmässig lön och bara belasta bolaget med kostnader som rör verksamheten. Om grundarna har sina egna privata nätverk som aktieägare finns det givetvis större förutsättningar att de inte skor sig på sina aktieägare utan ser aktieägarna som långsiktiga partners.

Fel! Okänt namn på

När vi i Sverige idag har skriande behov av nya jobb kan kapitalanskaffningar inom ett bolags egna nätverk vara lösningen. Närstående personer investerar också med hjärtat, vilket innebär att man har mycket större förutsättningar att få fram nydanande företag som tjänstemän hos "professionella" investerare aldrig skulle våga befatta sig med. Det är ingen slump att de ovan nämnda företagen har valt sina egna nätverk för att finansiera verksamheten.

Lokala investmentbolag

I Sverige har det under många år funnits ett antal lokala investmentbolag som framgångsrikt investerat och utvecklat det lokala näringslivet.

- Industrifonden har startat ett antal lokala investmentbolag som i några fall har en spridd ägarbild med lokala affärsänglar t.ex. Malmöhusinvest.
- LinkTech i Linköping som enbart med privat kapital "från ett antal sympatiska affärsänglar" startade 1997. LinkTech har investerat i ett antal högteknologiska företag med anknytning till Linköpingsområdet t.ex. Cambio, Metrima och opic.com LinkTech. Bolaget har bidragit till att över hundra arbetstillfällen skapats och har idag ca 120 ägare.
- Spiltan som startade som en aktieklubb men som utvecklats till ett nätverksföretag som investerar i onoterade och noterade aktier. Idag förvaltar bolaget ca 120 miljoner kronor och har ca 1 000 aktieägare.

Informationsplatser för handel i lokala aktier

Med många ägare måste man också ha möjlighet att handla med aktierna. För detta behov har Alternativa aktiemarknaden (www.alternativa.se) startat som utan kostnader för bolagen och utan krångliga redovisningskrav som finns på vanliga börser nu erbjuder regelbunden handel i ett 20-tal aktiebolag. På Alternativa räcker det med att ha information om bolaget tillgänglig på bolagets egen hemsida, och via e-post har det nu också blivit nästan gratis att regelbundet kommunicera med sina aktieägare. En nackdel med flera hundra aktieägare är att bolaget även vid riktade emissioner till sina egna aktieägare är tvunget att upprätta ett prospekt enligt Finansinspektionens normer, vilket tar lite tid om man vill göra det i egen regi. Annars behöver inte driften av ett bolag bli mer komplex med många ägare. På den ordinarie bolagsstämman kan styrelsen t.ex. skaffa sig ett mandat att göra nyemissioner, vilket gör att man inte behöver kalla alla aktieägare om ett sådant behov uppstår under året.

Stockholm den 4 oktober 2005

Ingegerd Saarinen (mp)

Lotta Hedström (mp)